

3. 12. 2020

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zvláštní povinnosti člena statutárního orgánu při úpadku obchodní korporace od 1. 1. 2021

Rozsáhlá novela zákona č. [90/2012](#) Sb., zákona o obchodních korporacích (dále jen „ZOK“), která nabude účinnosti k 1. 1. 2021, přináší podstatné změny mj. i v oblasti obecných ustanovení zákona.

Aktuální znění

Stávající znění ZOK upravuje povinnosti a sankce vztahující se na člena statutárního orgánu v důsledku úpadku obchodní korporace prostřednictvím několika ustanovení. Mezi ně patří *povinnost vydat prospěch ze smlouvy o výkonu funkce u věřitelských insolvenčních návrhů* (§ 62 ZOK), *vyločení z výkonu funkce* (§ 63 a 64 ZOK) a *ručení za splnění povinností obchodní korporace* (§ 68 ZOK).

Novela ustupuje od institutu ručení podle dosavadního § 68 ZOK a v § 66 ZOK přináší novou úpravu sankce pod názvem „*Zvláštní povinnosti při úpadku obchodní korporace*“, podle níž je insolvenční soud oprávněn za určitých okolností uložit členovi statutárního orgánu zaplatit do majetkové podstaty společnosti peněžité plnění.

Předpoklady pro uložení zvláštních povinností

K uložení zvláštních povinností členovi statutárního orgánu dojde v případech, kdy porušením svých povinností přispěje k úpadku obchodní korporace. Za přispění k úpadku se bude považovat jak aktivní činnost vedoucí k úpadku, tak opomenutí činnosti k odvracení úpadku. Intenzita porušení povinností člena statutárního orgánu a způsob řešení úpadku pak bude rozhodující, zda peněžité sankce bude limitována pouze jeho příjmy od společnosti, nebo rozdílem mezi hodnotou majetku a závazky společnosti.

Povinnost vydání prospěchu

První povinností, kterou soud může členovi statutárního orgánu uložit, je vydat do majetkové podstaty prospěch získaný ze smlouvy o výkonu funkce, jakož i případný jiný prospěch, který od obchodní korporace obdržel, a to maximálně za období 2 let před zahájením insolvenčního řízení (jedná-li se o insolvenční řízení zahájené na návrh jiné osoby než dlužníka).

Tato povinnost se tedy přesouvá z § 62 do § 66 ZOK. Za pozornost stojí, že dříve se dvouletá lhůta počítala od právní moci rozhodnutí o úpadku. Nově se bude počítat od zahájení insolvenčního řízení.

Povinnost poskytnout plnění v případě konkursu

Zásadní novinkou je pak oprávnění insolvenčního soudu na návrh insolvenčního správce uložit členovi statutárního orgánu povinnost zaplatit do majetkové podstaty částku, kterou dorovná rozdíl mezi souhrnem dluhů a hodnotou majetku obchodní korporace. Ačkoli je soudu ponechán prostor pro stanovení této výše s přihlédnutím ke konkrétnímu případu, lze již nyní očekávat, že její určení bude v praxi činit potíže. Způsob tohoto dorovnání může být rovněž nespravedlivý, neboť při konkursu obvykle dochází ke zpeněžení majetku pod jeho tržní cenou.

Tato peněžité sankce nahrazuje institut ručení dosud zakotvený v § 68 ZOK, který se v praxi příliš

neosvědčil.

Automatické vyloučení z funkce

Pokud insolvenční soud uloží členovi statutárního orgánu povinnost zaplatit do majetkové podstaty peněžité plnění podle § 66 ZOK, vyrozumí o tomto rozhodnutí rovněž soud, který je oprávněn rozhodnout o vyloučení člena z výkonu funkce v jiných obchodních korporacích. Tento soud o vyloučení člena rozhodne automaticky na podkladě vyrozumění insolvenčního soudu o uložení sankce podle § 66 ZOK.

Řízení

Samotné řízení bude možné zahájit pouze na návrh, přičemž se bude jednat o incidenční spor. Příslušným soudem bude insolvenční soud, jehož úkolem bude na základě podaného návrhu vyřešit předběžnou otázku, zda ze strany člena statutárního orgánu skutečně došlo k porušení povinností, kterým přispěl k úpadku obchodní korporace. Vydání rozhodnutí insolvenčního soudu o uložení některé z výše uvedených povinností bude možné až po rozhodnutí o způsobu řešení úpadku obchodní korporace.

Aktivní legitimace aneb kdo podává návrh

Jednou z dalších změn je určení osob, kterým je přiznána aktivní legitimace. Dosavadní úprava u jednotlivých skutkových podstat stanoví okruh takových osob odlišně. Navíc v případě § 68 ZOK je aktivní legitimace dána insolvenčnímu správci i věřitelům, což dlouhodobě vyvolává výkladové neshody u odborné veřejnosti i soudů. Část z nich se přiklání k názoru, že aktivně legitimován je pouze věřitel, oproti tomu legitimaci insolvenčního správce považují za zcela obsoletní. Tyto nejasnosti novela odstraňuje, neboť aktivní legitimaci insolvenčnímu správci výslovně přiznává. Insolvenční správce tak bude jedinou osobou oprávněnou podat návrh. Zároveň bude insolvenční správce povinen podat návrh na základě pokynu věřitelského výboru, kdy se uplatní stejný režim jako u odpůrcí žaloby.

Pasivní legitimace aneb kdo může být žalován

Nepatrných změn doznává i okruh pasivně legitimovaných osob. Podle novelizovaného znění § 69 ZOK se § 66 ZOK uplatní zároveň i na každou další osobu, která se fakticky v postavení člena statutárního orgánu nachází, přestože není členem orgánu, a bez zřetele k tomu, jaký vztah k obchodní korporaci má. Jak uvádí důvodová zpráva, touto změnou se míří především na tzv. faktické a stínové vedoucí, tedy *na „osoby, které ač právně nejsou v řídicím postavení člena orgánu, fakticky tak jednají, respektive podle jejich pokynů skuteční členové orgánu jednají“*.[\[1\]](#)

Dopady novely na člena statutárního orgánu

Nová právní úprava nepochybně posiluje postavení věřitelů a insolvenčního správce a zvyšuje rizika pro členy statutárního orgánu, kteří zřejmě budou zatíženi důkazním břemenem v otázce péče řádného hospodáře a odvrácení úpadku.

Kromě výše uvedeného je nezbytné poukázat i na možné negativní důsledky v rovině osobní. Vzhledem k tomu, že řízení bude projednáno jako incidenční spor a obsah hlavních podání a rozhodnutí soudu budou uveřejněny v insolvenčním rejstříku, může již „veřejnost“ tohoto řízení být pro člena statutárního orgánu velmi nepříjemná.

Přechodné ustanovení

Podle přechodného ustanovení se nové znění § 62 - 66 ZOK použije v případech, kdy insolvenční řízení bylo zahájeno po účinnosti novely. V případě zahájení insolvenčního řízení do 31. 12. 2020 se tedy uplatní původní znění § 62 - 68 ZOK.

Mgr. Kateřina Lansdorfová

Mgr. Jakub Jírovec

COLLEGIUM
URBAN & HEJDUK

[Urban & Hejduk s.r.o., advokátní kancelář](#)

Palác Valdek
Jugoslávská 620/29
120 00 Praha 2

Tel: +420 226 207 507
e-mail: info@urbanhejduk.cz

---

[1] Důvodová zpráva k zákonu č. [33/2020](#) Sb., kterým se mění zákon č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. [458/2016](#) Sb., a další související zákony

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)

- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)